

Fotografie: Eric Bakker / Havenbedrijf Rotterdam

Deltalinqs Climate Program

Jaarplan 2024

Inhoud

Voorwoord	2
Korte terugblik op 2023	2
Introductie	3
LOC 0 – Proces & Overkoepelende onderwerpen	4
LOC 1 – Elektriciteit & Energiesysteem	6
LOC 2 – Mobiliteit & Duurzaam transport	8
LOC 3 – Industrie & Havenbedrijven	9
LOC 4 – Grondstoffen	11
Voor het DCP relevante beleid(sontwikkelingen)	13
Kalender	13

Voorwoord

Door Anne-Marie Spierings, Programmadirecteur Economische Transitie

Het Deltalinqs Climate Program (DCP), voorheen Deltalinqs Energy Forum, bestaat inmiddels 16 jaar. Het is ontstaan vanuit een initiatief van Deltalinqs, het Havenbedrijf Rotterdam, de DCMR en de gemeente Rotterdam. Het bestond ruim voor het Nationale Klimaatakkoord uit 2019 en het Klimaatakkoord van Parijs in 2015. In die jaren is het uitgebouwd van losse projecten naar een samenhangend programma. Het kabinet Rutte IV heeft in de jaren 2022-2023 een grote versnelling gegeven aan de energietransitie. Diverse zaken waarbij het DCP aan de basis heeft gestaan, zijn inmiddels gemeengoed geworden in de Rotterdamse haven én daarbuiten. Inmiddels staat het DCP voor een nieuwe fase.

Ook dringt het besef door dat we niet slechts werken aan een energie- of klimaattransitie, maar aan een economische transitie. We zijn voorbij de fase dat people, planet en profit met elkaar in balans moeten zijn voor brede welvaart. In deze nieuwe fase realiseren we ons steeds sterker dat deze drierandvoorwaardelijk zijn voor elkaar. Zonder mensen geen energie- en grondstoffentransitie, zonder energie- en grondstoffentransitie geen license to operate, zonder license to operate geen bedrijven, banen of verdienvermogen, zonder verdienvermogen geen investeringen in opleidingen of transities, zonder transities uiteindelijk geen concurrentiepositie ten opzichte van de rest van de wereld. En ga zo maar door.

Samengevat bouwen we in Rotterdam aan de nieuwe economie. Dat doen we niet omdat het móet, maar omdat we het hier als geen ander kunnen. Met de Rotterdamse mentaliteit van aanpakken, met onze ondernemerszin, met de vele kennis- en opleidingsinstituten, in een

stad die heeft laten zien zichzelf opnieuw te kunnen bouwen en met een krachtig netwerk tussen alle betrokken partijen. Dat bouwen aan de nieuwe economie doen we staand op de schouders van onze voorgangers die de weg hebben bereid. We gaan van verbinden, vernieuwen en inspireren, naar aanjagen en inspireren, verbinden en versnellen. We voegen dus aanjagen en versnellen toe, want “tempo is een thema”, zo citeer ik dhr. Van de Donk, rector magnificus en voorzitter van het College van Bestuur van Tilburg University.

Met dit Deltalinqs Climate Program maken we keuzes en geven we richting aan de veelheid aan ideeën en projecten. Door intensief samen te werken met vele stakeholders kunnen we met ons programma het verschil maken. Tegelijkertijd kunnen we niet alles oppakken of overal bij zijn. We kiezen slim met als doel de grootste toegevoegde waarde te bieden in de economische transitie vanuit onze unieke positie als vereniging van en voor de bedrijven in de Rotterdamse haven.

Het Deltalinqs Climate Program Jaarplan 2024 laat zien vanuit welke visie er gewerkt wordt door het DCP-team en zijn ambassadeurs en wat de focus in 2024 is. Tijdens de Eindejaarsbijeenkomst (december 2023) zijn de Letters of Cooperation (LOC's) ondertekend door de ambassadeurs. Dit document is opgebouwd uit een introducerend hoofdstuk, waarin uiteen wordt gezet hoe het DCP zijn doelen bereikt, en uit de vijf Letters of Cooperation (LOC's). Deze bestaan uit een serie processen (LOC 0), en de onderwerpen waar het programma zich het komende jaar op richt (LOC 1-LOC 4).

KORTE TERUGBLIK OP 2023

- Halverwege 2023 heeft Alice Krekt het stokje overgedragen aan Anne-Marie Spierings als programmadirecteur.
- Afgelopen jaren zijn het Data Safe House Rotterdam en de klimaattafel opgezet als onderdelen van het DCP. Het Data Safe House is inmiddels omgevormd tot een landelijke stichting, die niet alleen bijdraagt aan de totstandkoming van de CES Rotterdam-Moerdijk, maar ook aan de CES'en van de andere industrieclusters. De klimaattafel wordt als clustertafel Rotterdam-Moerdijk onderdeel van de totale governance van het industriecluster Rotterdam-Moerdijk.
- Binnen het DCP is ook het H₂-platform opgezet. Onder deze vleugels zijn diverse projecten geïnitieerd zoals het Waterstof Veiligheid Innovatie Platform en H-vision. Het H₂-platform is uitgegroeid tot zelfstandige organisatie NLHydrogen die de belangen van alle Nederlandse bedrijven op het gebied van waterstof behartigt. Zo werken we graag binnen het DCP. We inspireren, jagen aan en bouwen samenwerkingen die na verloop van tijd op eigen benen kunnen staan.
- Ook de grondstoffentransitie is niet ongezien gebleven. Een jaar waarin doorgebouwd is aan de grondstoffentransitie door de havengemeenschap te informeren en te verbinden via verschillende bijeenkomsten.

Introductie

Hoe bereikt het DCP zijn doelen?

Samenwerken vanuit inhoud en vorm is de basis waarop het Deltalings Climate Program zijn projecten realiseert. Dit maakt het DCP uniek in het Haven Industrieel Complex van Rotterdam. Deze samenwerkingen en processen dragen vaak bij aan een veelvoud aan inhoudelijke projecten. Vanuit het centrale DCP-team wordt samenhang aangebracht en bewaakt, zodat het geheel van projecten effectief bijdraagt aan het bouwen van de nieuwe economie.

Enkele belangrijke processen voor het versnellen van de transitie zijn inmiddels onafhankelijk georganiseerd. Dit betreft de clusterregisseur met het ondersteunend Projectbureau Rotterdam-Moerdijk (PROMO) en alle bijbehorende overleggen zoals de Energy & Industry Board en clustertafel. Uiteraard zal het DCP gebruik blijven maken van de kracht van deze overlegstructuren, met name de clustertafel.

Naast overkoepelende zaken zoals communicatie, vergunningen en digitalisering zijn de volgende onderwerpen van belang voor het stimuleren van de energie- en grondstoffentransitie in het HIC:

1. Elektriciteit & Energiesysteem
2. Mobiliteit & Duurzaam transport
3. Industrie & Havenbedrijven
4. Grondstoffen

Aanjagen & Inspireren

Verbinden & Versnellen

In het DCP werken we samen aan de economische transitie van het Rotterdamse Haven Industrieel Complex. De economische transitie wordt vertaald als de energie-, grondstoffen- en digitale transitie die nodig is om het Haven Industrieel Complex te behouden en mee te laten gaan met haar tijd. Onze kracht zit in het verbinden en versnellen en het aanjagen en inspireren, om zo een duurzaam Haven Industrieel Complex te kunnen realiseren.

Nieuwe projecten en focus aanbrengen

De wereld gaat snel en focus is belangrijk om resultaten te boeken. Voldoende kennis en diepgang op onderwerpen zijn belangrijk om de nuances en urgentie van zaken goed te begrijpen en de juiste focus aan te brengen. Het DCP-team is zich daarvan bewust en zoekt daarom proactief naar tools om belangen en tijdbesteding goed af te wegen. Daarom gaan we een 'funnel aanpak' toepassen voor nieuwe onderwerpen binnen de economische transitie. Hiermee ontstaat een gestructureerde manier om gedurende het jaar projecten toe te voegen of af te ronden.

Onze ambassadeurs

Onze werkzaamheden zijn ingedeeld in vijf Letters of Cooperation (LOC's). Elke LOC heeft twee ambassadeurs. De ambassadeurs zijn onze strategische adviseurs en onze boegbeelden. Als strategische adviseurs helpen ze ons om de koers goed te bepalen en zijn de ambassadeurs beschikbaar om mee te sparren als zich complexe vraagstukken voordoen. Dit doen we zowel gestructureerd enkele keren per jaar als ad hoc wanneer daaraan behoefte is. Als boegbeelden dragen de ambassadeurs uit dat we in de Rotterdamse haven bouwen aan de nieuwe economie en hoe de projecten in het DCP en hun eigen projecten/organisatie hierin een rol spelen. Hiervoor worden communicatiemiddelen ingezet zoals nieuwsbrieven en bijeenkomsten (zie LOC 0).

LOC 0

Proces & Overkoepelende onderwerpen

Ambassadeurs: Nico van Dooren (Havenbedrijf Rotterdam) en Karen de Lathouder (Eneco)

De energie- en grondstoffentransitie zit in een stroomversnelling. Beleid wordt in hoog tempo ontwikkeld en bijgesteld. Vanuit het DCP wenden we onze invloed bij overheden en organisaties aan om te komen tot uitgekiende beleidsinstrumenten die effectief de transities helpen realiseren. Binnen de LOC's 1 t/m 4 zullen de onderwerpen benoemd worden waarvan verwacht wordt dat deze een belangrijke rol gaan spelen in het monitoren/inspelen.

We gaan door met de volgende processen en projecten:

1. Communicatie en interactie organiseren en intensiveren

Verschillende vormen voor het aanjagen, inspireren, verbinden en versnellen worden gekozen voor de onderwerpen die in de verschillende LOC's benoemd zijn, denk aan: het organiseren van platforms, coalities, bijeenkomsten, webinars, podcasts, opiniestukken en bilaterale gesprekken. Afhankelijk van wie het publiek is en hoe de boodschap/het gesprek het beste gefaciliteerd kan worden. Het DCP heeft hierin een unieke rol.

Onderdeel van communicatie en interactie vormt ook de lobby (gesprekken, reacties op consultaties, etc.) richting (semi) overheden voor zaken als goede energie-infrastructuur en wet- en regelgeving die de energie- en grondstoffentransitie vooruit helpt.

2. Versnellingshuis intensiveren

Investerings in de grondstoffen- en energietransitie stuiten vaak op barrières op het gebied van procedures, vergunningen, regelgeving, financiering, (net)congestie en (milieu)ruimte. Om hiervoor oplossingen te kunnen bieden, is het Versnellingshuis in het leven geroepen. Bedrijven kunnen zich hier melden. Dit kan ook proactief voordat het probleem zich voordoet, zodat bij grote mijlpalen van een project alle neuzen dezelfde kant opstaan. Tot slot is dit instrument ook effectief gebleken voor het aanpakken van obstakels en het opstellen van structurele verbeteringen in het privaat-publieke domein.

We pakken de volgende nieuwe processen en projecten op:

3. Vergunningsproces

Voortbouwend op de ervaringen van het Versnellingshuis, masterclasses vergunningen en het initiatief van de gemeente Rotterdam voor een Vergunningenloods willen we samen met de bevoegde gezagen, Havenbedrijf Rotterdam en DCMR het hele vergunningenproces onder de loep nemen om alle veelvoorkomende hobbels op te lossen, van kwaliteit van vergunningaanvragen tot vastlopende communicatie. Daarbij past ook het organiseren van een leergang om bedrijven beter voor te bereiden op het doen van een kwalitatief goede vergunningaanvraag.

'Twee jaar geleden heb ik samen met Alice Krect de eerste bijeenkomst voor de Varende Dienstverleners geïnitieerd. Toen hadden de bedrijven nauwelijks iets te melden op het vlak van duurzaamheid en nu komt iedereen met een hele lijst aan activiteiten. Ik ben dankbaar voor de rol die Deltalinqs hierin neemt. De kennis die hier uitgewisseld wordt is echt uniek.'

Daan van der Have (Watertaxi)

4. DCP-academie: leiderschapontwikkeling

De energie- en grondstoftransitie geeft nieuwe uitdagingen en heeft in veel gevallen ander leiderschap en perspectieven nodig. We richten ons met name op de MKB-doelgroep, omdat deze weinig of geen in-company leadershipsprogramma's hebben. Met bijeenkomsten over wat voor soort leiderschap en competenties nodig zijn om leiding te geven aan transitievraagstukken bouwt Deltalinqs aan het collectief van het HIC van de toekomst.

5. Young Ambassadors DCP

Om jonge mensen te inspireren en aan het denken te zetten over 'wat is jouw rol in de transitie' en om omgekeerd jonge mensen het DCP-team te laten inspireren met hun frisse blikken worden er young professionals gevraagd om ambassadeur te worden van een LOC.

We onderzoeken of we onderstaande processen en projecten kunnen oppakken:

6. Opzetten HQ-overleg

Nederland/Europa is voor de internationale hoofdkantoren vaak een 'vreemde eend in de bijt'. Met name de sterke focus op duurzaamheid en strenge vergunningseisen maakt de internationale hoofdkantoren huiverig om te investeren in de Rotterdamse haven. Ter ondersteuning van en in overleg met het management van de bedrijven in het HIC onderzoeken we of we een van de volgende zaken kunnen opzetten om effectief bij te dragen aan positieve beeldvorming over het Rotterdamse ecosysteem:

- Opstellen van een 'quick read' voor HQ's;
- Het laten bezoeken van HQ's door de juiste overheden/organisaties;
- Het geven van een introductie in het Rotterdamse ecosysteem en de politiek bestuurlijke ontwikkelingen;
- Het organiseren van een Energy Transition Forum;
- Samen met een buitengewoon lid HQ-juristen bijpraten over de Nederlandse wetgeving/beleidskaders die relevant zijn en deze in perspectief plaatsen.

7. Onderzoeken en faciliteren in mogelijkheden data en digitalisering

We willen de energie- en grondstoffentransitie verder verdiepen door data en digitalisering te omarmen en te benutten. En een open blik te houden op de verdere aanvulling van de digitalisering die als doel heeft om de energie- en grondstoftransitie te versnellen. Mogelijke thema's zijn:

- Flex in het energiesysteem: vraag en aanbod sturen door inzicht;
- AI in vaarbewegingen: toepassing verder verbreden/uitdiepen;
- Onderzoeken nut 'digital twin' van het energiesysteem: toepassing valideren voor het Rotterdams HIC;
- Inzicht in transportstromen: inefficiënties uit stromen halen.

8. Innovaties (TRL5-8) aandragen

Er zijn tal van bedrijven en startups die zich richten op innovaties die bijdragen aan de energie- en grondstoffentransitie van de bestaande bedrijven in de haven. Technieken die de bestaande productieprocessen en de productie als geheel verbeteren; van energiezuinige of emissiearme motoren en slimme softwarematige aansturing tot de nieuwste technieken om van afval weer een grondstof te maken. We onderzoeken of we samen met bestaande (innovatie)partijen (zoals Innovation Quarter, Havenbedrijf Rotterdam, gemeente Rotterdam) innovaties kunnen ondersteunen om te landen bij bedrijven in de haven (introduceren bij bedrijven, financiering, procedures etc.).

9. Samenwerking met omliggende wijken

Door meer met de omgeving samen te werken, kunnen we ook beter begrijpen wat er speelt in de omliggende gebieden van het HIC. De vorm van samenwerking en de onderwerpen die aangepakt worden, zullen verder uitgezocht worden in 2024. Ideeën zijn: Energie Coöperaties mede-eigenaar energieopwekking in HIC, zonnepanelen voor privégebruik (PV-privé), doneren zonnepanelen aan kansarme burgers, sponsoren inductie-pannenset, etc.

LOC 1

Elektriciteit & Energiesysteem

Ambassadeurs: David Peters (Stedin) en Jan Overdevest (Waalhaven Group)¹

De utiliteiten die geleverd worden aan bedrijven en de bijbehorende infrastructuur staan in deze LOC in het middelpunt. Hieronder vallen het transport en de levering van elektriciteit, waterstof, CO₂, stoom en warmte. Onder LOC 0 (Proces & Overkoepelende onderwerpen) zijn verschillende activiteiten genoemd die ook van invloed zijn op LOC 1.

We intensiveren op de volgende processen en projecten:

1. Elektrificatiepotentieel benutten door slimme oplossingen voor netcongestie te promoten

Samen zoeken naar oplossingen voor het congestieprobleem op korte termijn (gebrek aan capaciteit op het elektriciteitsnet) en lange termijn (steeds sterker fluctuerend aanbod elektriciteit door zonne- en windenergie). DCP verkent met de bedrijven in het HIC hoeveel energieopslag en flexibiliteit (flex²) de industrie kan leveren, welke walstroom-, opslag-, conversie- en flexmogelijkheden het meest kansrijk zijn in de regio en wat er nodig is om tot werkende businessmodellen te komen. We kijken hierbij ook naar gebiedsgerichte oplossingen van samenwerkende bedrijven (energiehubs). We werken samen met het Havenbedrijf Rotterdam, gemeente Rotterdam, netbeheerders en de bedrijven.

1. Jan Overdevest wordt mogelijk vervangen door andere ambassadeur actief bij VRTO

2. Het aanpassen van de elektriciteitsvraag over een dag, week of jaar aan het aanbod van elektriciteit.

2. Cluster Energie Strategie 3.0

In het voorjaar van 2024 moet, in opdracht van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK), een nieuwe Cluster Energie Strategie (CES) voor het cluster Rotterdam-Moerdijk worden opgeleverd. De werkgroep CES bestaat onder andere uit vertegenwoordigers van netbeheerders, het Data Safe House, Havenbedrijf Rotterdam en Deltalinqs, namens de industrie. De CES is bedoeld als ondersteuning voor tijdige besluitvorming over noodzakelijke infrastructuur voor de verduurzaming van de industrie, doordat voorstellen en projecten van regionaal en nationaal schaalniveau kunnen worden voorgesteld voor het Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (MIEK). Hiermee geeft de CES een belangrijke invulling aan de klimaatafspraken voor een duurzame industrie.

3. Restwarmte

In 2023 is de Botlekstudie³ afgerond. Hiermee is een helder beeld verkregen van waar kansen (kunnen) liggen. Enkele bedrijven zijn naar voren gestapt om een concreet project te ontwikkelen. Deltalinqs zal de ontwikkeling hiervan monitoren en indien nodig interveniëren als zaken stil komen te liggen, zodat restwarmte (indien mogelijk) benut wordt voor de industrie of het verwarmen van woningen.

Het slim benutten van (rest)warmte heeft extra prioriteit gekregen doordat het gebrek aan netcapaciteit oplossingen als e-boilers en warmtepompen vertraagt én doordat de brand in de AVR-centrale de kwetsbaarheid van de huidige bronnenmix van het warmtenet voor woningen heeft laten zien. Daarom gaan we breder het gesprek aan met de bedrijven in het HIC over de kansen en belemmeringen voor het leveren van restwarmte.

We onderzoeken of we onderstaand project kunnen oppakken:

4. Basis op orde: onderzoeken groei / versnelling (repowering) windenergie

Het HIC voldoet aan de afgesproken doelstellingen voor opwek van windenergie. Tegelijkertijd dragen windturbines positief bij aan het imago van de haven, omdat hiermee de bijdrage van de haven aan de transitie zeer zichtbaar is en bovendien de windturbines in de haven niet nabij woonwijken hoeven komen te staan. De eerste windturbines naderen het einde van hun levensduur; er komt een repowering aan. We gaan onderzoeken of Deltalinqs een stimulerende rol kan spelen in het proces dat de basis op orde komt/blijft voor het neerzetten van windmolens in het Haven Industrieel Complex. Opsporen en aankaarten/oplossen van knelpunten (zoals bijvoorbeeld radar, regels Havenbedrijf Rotterdam, Ministerie van EZK aanspreken etc.).

3. Met financiering vanuit de gemeente Rotterdam, de inzet van Deltalinqs, NetVerder en Uniper, is een onderzoek uitgevoerd door Water Energy Solutions.

Mobiliteit & Duurzaam transport

Ambassadeurs: Femke Brenninkmeijer (NPRC) en Diederick Luijten (Air Liquide)

Duurzaam transport van en naar het Rotterdamse HIC is een belangrijk onderdeel van de verduurzaming van de Rotterdamse haven. Rotterdam is een logistiek knooppunt, de 11e containerhaven van de wereld met 12,5 miljoen containers per jaar in 2022 en 90 miljoen ton droge bulk in 2022. De doorvoer van deze en andere producten kan via pijpleiding, binnenvaart/coaster, weg of via het spoor. Het is belangrijk om ons in deze LOC te richten op de meest duurzame en veilige vormen van transport. Uiteraard worden de middelen uit LOC 0 ook benut voor het stimuleren van de economische transitie binnen deze sector.

We intensiveren op de volgende processen en projecten:

1. Varende dienstverleners

Het activeren van de varende dienstverleners voor het verder verduurzamen van hun vloot en vaargedrag door een netwerk te vormen, kennis in te brengen en onderlinge uitwisseling te faciliteren. En obstakels hierbij, zoals adequate laadinfrastructuur (walstroom) ook te benoemen bij het Havenbedrijf Rotterdam en andere instanties, indien nodig.

We pakken de volgende nieuwe processen en projecten op:

2. Duurzame keten voor zwaar wegtransport

Veel milieu- en klimaatwinst is te behalen bij de verduurzaming van zwaar goederen transport over de weg. Via de Logistieke Alliantie werken we aan voldoende capaciteit op het energienetwerk en een dekkend netwerk van laadvoorzieningen en -infrastructuur voor emissiearme voertuigen. DCP ondersteunt bij:

- De ontwikkeling van incentives voor het stimuleren van zero emissie trucks (à la green lanes, voorrang bij douane, etc.);
- Infrastructuur voor laden en vullen (H2, bio-methaan) van zero emissie trucks.

We onderzoeken of we onderstaande processen en projecten kunnen oppakken:

3. Stimuleren Modal Shift

De verwachting is dat het Rotterdams HIC met 8 miljoen tte (containers) gaat groeien in 2024. Daarnaast geeft grootschalig onderhoud van Rijkswaterstaat druk op de wegen. Met bedrijven in het HIC wordt gekeken waar de obstakels en kansen liggen voor een Modal Shift. Obstakels worden verder opgepakt onder begeleiding van Deltalinqs. De 'last mile oplossingen' worden tussen de betreffende bedrijven onderling gedeeld, om zo een stimulerende werking te hebben op de druk op de wegen en te kiezen voor de meest duurzame optie.

4. Ontwikkeling duurzaam transport over binnenwater

De kosten voor duurzame schepen zijn hoger dan die van een conventioneel schip. Samen met stakeholders werken we aan de juiste voorwaarden, zoals het stimuleren van de vraag naar zero emissie binnenvaart, financiering passend bij de binnenvaartsector en voldoende infrastructuur voor laden en duurzaam bunkeren, zodat de overstap door bedrijven gemaakt kan worden in een sector met lage marges.

LOC 3

Industrie & Havenbedrijven

Ambassadeurs: Natalya Rijk (bp) en Rene Peters (TNO)

LOC 3 legt de focus op de processen binnen de poorten van de bedrijven. De zaken rondom duurzame aanbestedingen en inkoop, elektrificatie, waterstof(dragers) en CCU/CCS worden hierin opgepakt. LOC 0 haakt hierop ook in met haar procestools.

We gaan door met de volgende projecten:

1. Energiebesparing door middel van Energie Innovatie Studie (EIS)

In november 2023 liep de EIS-regeling af die door de provincie Zuid-Holland mogelijk is gemaakt. De resultaten zijn goed. DCP heeft de intentie om deze regeling op eigen kracht langer te faciliteren. Ook zal Deltalinqs voor Zuid-Hollandse Cluster 6-bedrijven (papier, metaal, food etc.) subsidie aanvragen om een EIS-traject te doen.

2. Fieldlab Industriële Elektrificatie (FLIE)

Deltalinqs heeft met FME, TNO, provincie Zuid-Holland en Havenbedrijf Rotterdam aan de basis gestaan van het FLIE. Het FLIE gaat een nieuwe fase in, waarbij TNO en FME de trekkersrol van FLIE op zich nemen om hiermee een kleine, slagkrachtige organisatie te vormen. Het DCP wordt lid van de adviesgroep en vanuit die rol verbindt het DCP grote en kleine bedrijven aan het FLIE.

3. Nazorg H-vision

Met H-vision werkt de petrochemie aan vermindering van hun CO₂-uitstoot. Na een intensief gezamenlijk traject met een aantal bedrijven en onder begeleiding van het DCP wordt de bouw van de fabrieken voorbereid. Bedrijven blijven elkaar onder onze leiding ontmoeten in de stuurgroep om waar nodig afstemming te kunnen vormgeven.

We pakken de volgende nieuwe processen en projecten op:

4. Onderzoeken rol het DCP bij versnellen van de energie- en grondstoftransitie m.b.t. nieuwe moleculenstromen

Nieuwe moleculen zijn bijvoorbeeld groene en low-carbon waterstof, (e-)SAF, CO₂ (CCS), e-methanol, biogas en pyrolyse olie. We onderzoeken welke rol het DCP kan spelen voor het versnellen van de energie- en grondstoftransitie. Enkele voorbeelden zijn: communiceren over de mogelijkheden van CCS aan potentiële klanten; feiten en belangen over ammoniak als waterstofdrager evenwichtig communiceren bij ministeries. NB: de grondstoffencomponent van waterstof, e-methanol, etc. komt in LOC 4 aan bod.

5. Afspreken met bedrijven om klimaat/duurzaamheid mee te nemen in aanbestedingen aan contractors

Contractors moeten voor veel overheidsinstanties al aantonen hoe ze presteren op de CO₂-prestatieladder, omdat dit wordt meegewogen in de aanbestedingen van de overheden. Veel haven- en (petro)chemische bedrijven vragen dit nog niet. Dat betekent dat de contractors emissiearme oplossingen veel minder aanbieden om te voorkomen dat ze zichzelf uit de markt prijzen. De haven- en (petro)chemische bedrijven kunnen aanjager zijn van de verdere verduurzaming in de keten door klimaat/duurzaamheid mee te wegen in aanbestedingen.

We onderzoeken of we onderstaand project kunnen oppakken:

6. Basis op orde: zon op daken, zon op carport, verwarming & isolatie kantoren, onsite laadinfra voor iedereen

De grote winst in de energie- en grondstoffentransitie bij de bedrijven in het HIC zit in de bedrijfsprocessen zelf. Tegelijkertijd is het voor het imago van de haven van groot belang dat juist ook de kleine, voor de burger voor de hand liggende stappen worden genomen. Denk hierbij aan zonnepanelen op daken, boven parkeerterreinen, op duurzame kantoorgebouwen en laadinfra op de fabrieksterreinen. Voor bedrijven kost dit vaak veel tijd en de duurzaamheidsopbrengst is meestal gering. Dit vraagt dus om een aanpak van ontzorgen van de bedrijven. In 2023 heeft de gemeente Rotterdam hiertoe al zonnecoaches aangesteld, die ook door Deltalinqs bij de bedrijven onder de aandacht zijn gebracht. Wij onderzoeken of we dit concept verder kunnen stimuleren en breder kunnen opzetten.

Grondstoffen

Ambassadeurs: Sabine Biesheuvel (BlueCity) en Arend Jan Zeeuw (Huntsman)

Naast de welbekende CO₂-reductiedoelstellingen, wil Nederland in 2030 voor 50% circulair zijn en in 2050 100% circulair. Dat staat beschreven in het Rijksbrede programma 'Nederland Circulair in 2050'. De grondstoffentransitie is belangrijk, omdat er veel CO₂-uitstoot gepaard gaat met winning en afdanking van grondstoffen (scope 3 emissies), circulaire grondstoffen op dit moment nog maar in beperkte hoeveelheden beschikbaar zijn en de winning ervan vaak milieubelastend is. LOC 0 raakt ook deze LOC, bijvoorbeeld door het mobiliseren van bedrijven om stappen te zetten in de grondstoffentransitie.

We gaan door met de volgende projecten:

1. Clusterplan grondstoffen

Met studies en bijeenkomsten is in 2022 en 2023 een eerste basis gelegd voor een op te stellen clusterplan grondstoffen. Het doel is om in 2024 een clusterplan op te zetten vanuit de bedrijven in het HIC, waarbij wordt geïdentificeerd welke vraagstukken zij de komende jaren zullen tegenkomen en hoe deze complexe vraagstukken verder gebracht kunnen worden. Hierbij wordt gekeken welke doorbraken nodig zijn om de doelstellingen rondom circulariteit in 2050 te bereiken en wordt gekeken naar bestaande (Rijksbrede) plannen en bijvoorbeeld de Circulaire Actie Agenda van de Economic Board Zuid-Holland. In het clusterplan zal rekening gehouden worden met diverse invalshoeken. Het perspectief van verschillende aangrijpingspunten in de keten, zoals de inkoop van

grondstoffen, productieprocessen met afval als grondstof en het verzamelen van de reststromen bij de consument zal worden meegenomen, maar ook de verschillende typen grondstoffen. Hierbij worden niet alleen koolstofbronnen meegenomen, maar ook energiedragers, bulkmetalen en zeldzame aardmetalen. Als laatste wordt rekening gehouden met hoe deze invalshoeken verschillen per type industrie en per sector en met de positie van het HIC in de Nederlandse circulaire economie.

2. Circulaire kunststoffenindustrie

Parallel aan het opstellen van het clusterplan verkennen wij met bedrijven welke acties er op bedrijfsniveau gezet kunnen worden richting een circulaire economie en waar kansen liggen voor samenwerking. Het DCP richt zich specifiek op de circulaire kunststoffenindustrie, met als doel om ketensamenwerking te bevorderen en een aanjager voor circulariteit te zijn. Circulaire leidingen (PVC) en voedingsmiddelenplastics zijn dichtbij Technical Readiness Level (TRL) 9, maar toch is het opschalen lastig mede doordat de vraag achter blijft. Ook de grote en complexe rol die de consument heeft in de waardeketen zal aandacht krijgen. Daarnaast is het belangrijk om de belangen van de bedrijven te vertegenwoordigen die de nieuwe wetgeving moeten gaan realiseren (RED III, bijmengen van circulair plastic).

We onderzoeken of we onderstaande projecten kunnen oppakken:

3. Energie Innovatie Studies circulariteit opzetten

De methodiek die ontwikkeld is voor de Energie Innovatie Studies lijkt succesvol voor bedrijven. Om circulaire projecten ook meer push te geven wordt ook gewerkt aan een goed Circulair Innovatie Studie alternatief.

4. Circulaire projecten

In lijn met het clusterplan grondstoffen zullen komend jaar de volgende projecten onderzocht en eventueel uitgevoerd worden:

- Niet-koolstof reststromen: het DCP zal zich focussen op de reststromen die bedrijventerreinen af gaan, maar waar nog geen hoogwaardige verwerking wordt toegepast. We zoeken routes voor het zo hoog mogelijk op de r-ladder verwerken van afvalstromen (bijv. uit logistiek, bouwafval, bioslib).
- Grondstoffen transitie masterplan: op basis van de resultaten van de grondstoffenstudie met Power-2-X dat de behoefte aan een masterplan voor het HIC Rotterdam bepleit, is het DCP van plan verder te gaan met het identificeren en modelleren van de toekomstige koolstofroutes en -keuzes. Enerzijds geven we hier invulling aan door deel te nemen aan de Smartport systeemstudie, anderzijds willen we een grondstoffenmodelstudie uitvoeren.
- Circulariteit binnen de waardekring: om tot volledige circulariteit te komen zal ook een beschouwing in de keten nodig zijn die zich uitstrekt tot buiten het HIC. Hierbij ligt de focus op het deel van de cirkel dat de maakindustrie, consument en afvalscheiding en opwaardering tot grondstoffen omvat.
- Circulariteit in de maritieme sector en de rol die het HIC hierin kan innemen.

Fotografie: Leon Willems / Havenbedrijf Rotterdam

Voor het DCP relevante beleid(sontwikkelingen):

De onderstaande lijst is niet uitputtend.

- Havenvisie Rotterdam

Europese Unie:

- Fit for 55;
- REDIII;
- Gas package;
- The Green Deal.

Rijksoverheid:

- Klimaatakkoord;
- Klimaatwet;
- Energiewet;
- Warmtewet;
- Nationaal Programma Verduurzaming Industrie (NPVI);
- Landelijk Actieplan Netcongestie (LAN);
- Rijksbrede programma Nederland circulair in 2050;
- Roadmap chemische recycling kunststof 2030 Nederland;
- Jaarverplichting RFNBO's in industrie;
- Energie Besparingsplicht (EBP);
- Kaderrichtlijn water;
- Nationaal Programma Energie Infrastructuur;
- Maatwerkafspraken;
- Verkenning Aanlanding Wind Op Zee 2030.

Provincie Zuid-Holland:

- Circulaire Agenda Zuid-Holland;
- Economic Board Zuid-Holland Circulaire Actieagenda;
- NOVEX Haven Rotterdam;

Gemeente Rotterdam:

- Rotterdams klimaatakkoord;
- Klimaat Actieplan Rotterdam, inclusief Klimaataanjagers;
- Strategie walstroom Rotterdamse haven;
- Startnota versnelling zonne-energie;
- Gemeentelijke visie op biomassa;
- Gemeentelijke visie op waterstof;
- De Rotterdamse Leidraad voor windenergie.

KALENDER

Een overzicht van onze activiteiten en nieuwsberichten over de voortgang van het programma vindt u op www.deltalinqs.nl

Deltainqs

Havennummer 2235
Waalhaven Z.z. 19
3089 JH Rotterdam

Postbus 54200
3008 JE Rotterdam
www.deltainqs.nl

